

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

ZAVEDENIE SEPA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Implementačný plán

verzia 4.0

Obsah

1. Úvod	3
2. Organizačná štruktúra	5
3. Právna úprava	8
4. Platobné nástroje	15
4.1 SEPA úhrady (SCT)	17
4.2 SEPA inkasá (SDD)	18
4.3 SEPA rámec pre platobné karty	22
4.4 Národný plán pre SEPA Cash v Slovenskej republike	24
5. Platobné infraštruktúry	29
6. Komunikačná stratégia	30
7. Sumarizácia úloh	31
8. Príloha	34

1. Úvod

Zavedenie spoločnej meny euro a následné vytvorenie možnosti používania spoločného platidla v hotovostnej oblasti v rámci krajín Eurozóny, bolo základným impulzom na vytvorenie spoločného priestoru platieb aj v bezhotovostnom platobnom styku. Projekt, ktorého cieľom je vytvorenie jednotného priestoru platieb v eurách bol nazvaný SEPA – Single Euro Payments Area. Základným poslaním SEPA je faktické zrušenie hraníc pre uskutočňovanie bezhotovostných retailových platieb v mene euro. V rámci SEPA priestoru budú môcť spotrebiteľia, podniky a ďalšie hospodárske subjekty zasielať a prijímať platby v eurách, či už v rámci jednej krajiny alebo medzi jednotlivými krajinami, za rovnakých základných podmienok, práv a povinností a bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú. Projekt SEPA harmonizuje štandardy, pravidlá a postupy v oblasti úhrad, inkás a platobných kariet.

V januári 2009 po nastúpení cesty príprav a uskutočnení množstva dôležitých krokov, Slovenská republika úspešne prijala novú spoločnú domácu menu, Euro, a stala sa tak už 16. členom Eurozóny. Logickým následkom prechodu na spoločnú menu je vytvorenie jednotných podmienok uskutočňovania transakcií aj pre bezhotovostný platobný styk.

Taktiež slovenský bankový sektor zdieľa myšlienku vytvorenia jednotnej oblasti pre uskutočňovanie platieb a je pripravený na realizáciu nevyhnutných krokov potrebných k úspešnému implementovaniu SEPA platobných nástrojov do praxe aj v rámci SR.

Implementácia SEPA platobných nástrojov do praxe prebieha v rámci SR v úzkej súčinnosti NBS, MF SR, Štátnej pokladnice a bánk zoskupených Slovenskou bankovou asociáciou.

Cieľom projektu SEPA je harmonizovať poskytovanie platobných služieb v rámci všetkých krajín Európy, ktoré sú uvedené v prílohe. Z uvedeného dôvodu má projekt podporu zo strany Európskej centrálnej banky, ako aj zo strany Európskej komisie. Európska platobná rada vytvorila spoločné pravidlá a implementačné postupy pre zavedenie SEPA platobných nástrojov do praxe. Významným medzníkom v implementácii SEPA do praxe je schválenie nariadenia č. 260/2012, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009.

Cieľ publikovania implementačného plánu SEPA

Cieľom verzie 4.0 implementačného plánu je v nadväznosti na nariadenie č. 260/2012, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009 stanoviť jednotlivé kroky, ktoré podmieňujú úspešné ukončenie procesu implementácie SEPA v SR. Zároveň aktualizovaný implementačný plán

by mal slúžiť ako jeden zo základných komunikačných nástrojov prechodu na SEPA štandardy v SR pre širokú verejnosť.

Predložený plán je prejavom konsenzu medzi všetkými účastníkmi trhu, ktorí majú zastúpenie prostredníctvom svojich zástupcov vo Výbore pre SEPA. Implementačný plán bude pravidelne aktualizovaný v súlade so stavom prác prechodu na SEPA v SR, alebo na základe podnetu na aktualizáciu od člena Výboru pre SEPA.

Zmeny, ktoré táto verzia oproti predchádzajúcej prináša, sa týkajú predovšetkým vyšpecifikovania plánu prechodu slovenskej bankovej komunity na SEPA platobné nástroje v súlade s vyššie uvedeným nariadením, vrátane stanovenia časového harmonogramu a zodpovedných inštitúcií za splnenie stanovených úloh.

História dokumentu

Verzia dokumentu	Dátum
Verzia 1.0	December 2006
Verzia 2.3	Jún 2009
Verzia 3.0	Február 2011
Verzia 4.0	

2. Organizačná štruktúra

Výbor pre SEPA

Výbor pre SEPA je najvyšším riadiacim orgánom projektu SEPA v SR. Jeho základnou úlohou je koordinácia a riadenie procesu zavedenia SEPA v Slovenskej republike. Výbor pre SEPA schvaľuje výstupy a podklady predložené pracovným podvýborom pre SEPA. Rozhodnutia prijaté Výborom pre SEPA sa považujú za záväzné pre ďalšie smerovanie projektu SEPA. Výboru pre SEPA predsedá Slovenská banková asociácia. Výbor zároveň zoskupuje ako poskytovateľov, tak aj používateľov platobných služieb a pracuje v nasledovnom zložení:

- Národná banka Slovenska,
- Ministerstvo financií SR,
- Štátna pokladnica,
- Slovenská banková asociácia,
- Zástupcovia komerčných bánk,
- Slovenská pošta,
- Zástupcovia malých a stredných podnikov,
- Zástupcovia podnikateľskej sféry,
- Zástupcovia spotrebiteľov.

Pracovný Podvýbor pre SEPA

Pracovný podvýbor pre SEPA je najvyšším konzultačným orgánom Výboru pre SEPA, zodpovedným za určovanie celkového smerovania a stratégie pre implementáciu SEPA v SR. Pracovný podvýbor rieši otvorené otázky a úlohy vyplývajúce z Implementačného plánu pre zavedenie SEPA v SR a predkladá návrhy na schválenie Výboru pre SEPA. Podvýbor vedie zástupca Slovenskej bankovej asociácie a jeho členmi sú Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií SR, Štátna pokladnica, Slovenská banková asociácia a komerčné banky.

Pracovné skupiny

Implementácia SEPA platobných nástrojov v SR bude mať dopad v menšej či väčšej miere na všetkých účastníkov platobného trhu. Z uvedeného dôvodu sa teda predovšetkým v prípade

bankového sektora, štátnych a verejných inštitúcií, ako i v prípade veľkých podnikateľských subjektov odporúča zriadiť interné pracovné skupiny pre implementáciu SEPA.

Slovenská banková asociácia

Najvyšším riadiacim orgánom SBA pre projekt SEPA je Prezídium SBA. Pracovná skupina SEPA, ako výkonná zložka, je zodpovedná za vecnú stránku projektu. Projektový manažér, ktorý zodpovedá za formálnu stránku projektu, koordinuje, monitoruje, kontroluje projekt a zabezpečuje informovanosť všetkých subjektov, ktorí sa na projekte zúčastňujú.

Komisia pre platobný a zúčtovací styk a platobné inštrumenty figuruje v projekte ako najvyšší odborný konzultatívny orgán pre SEPA úhrady a inkasá. Pripravuje stanoviská a prijíma jednotné návrhy riešení za SBA.

Komisia pre právne a podnikateľské prostredie je najvyšším odborným konzultatívnym orgánom SBA pre legislatívne náležitosti prechodu na SEPA.

Komisia pre platobné karty je najvyšším odborným konzultatívnym orgánom SBA pre SEPA platobný styk realizovaný prostredníctvom platobných kariet, ktorý pokrýva najmä zavedenie EMV technológie do tejto oblasti.

Národná banka Slovenska

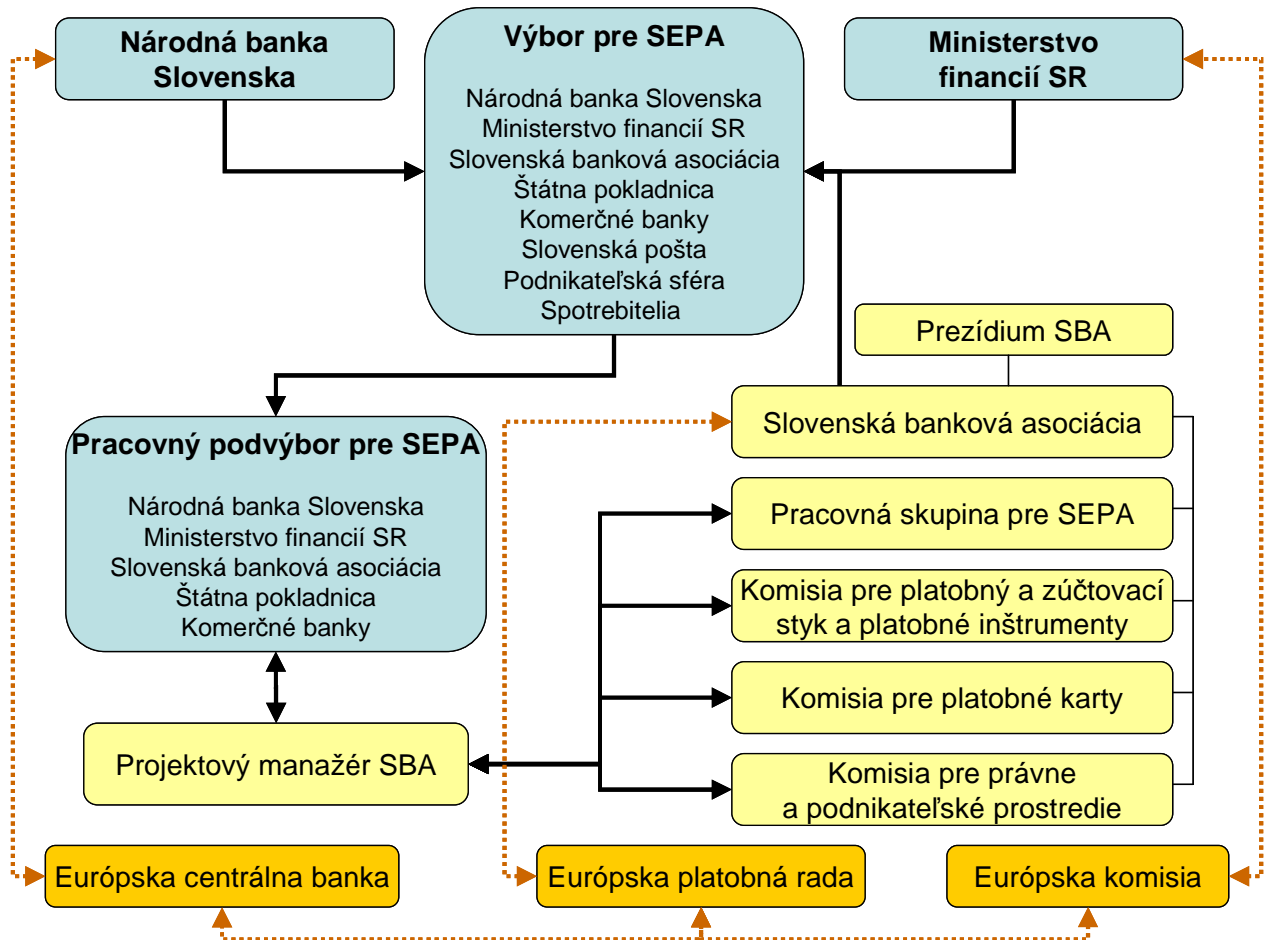
Národná banka Slovenska (NBS) ako súčasť Eurosystemu významne podporuje implementáciu SEPA platobných nástrojov v SR. NBS dôkladne monitoruje vývoj projektu SEPA a v spolupráci s MF SR vytvára vhodné legislatívne prostredie pre implementáciu SEPA do praxe. NBS je aj prevádzkovateľom retailového platobného systému, podrobnejšie vid' kapitolu 5. NBS sa podieľa prostredníctvom svojich zástupcov na činnosti Výboru pre SEPA, ako aj Podvýboru pre SEPA. Banková rada NBS je najvyšším riadiacim orgánom NBS.

Ministerstvo financií SR

Z dôvodu realizácie veľkého množstva platieb v prípade štátnych a verejných inštitúcií bude dôležitý ich bezproblémový prechod na SEPA platobné nástroje. Zástupcom uvedených inštitúcií ako vo Výbore pre SEPA, tak aj v Podvýbore pre SEPA je Ministerstvo financií SR (MF SR). Úlohou MF SR v projekte SEPA bude v spolupráci s NBS vytvorenie vhodného

legislatívneho prostredia. MF SR podporuje implementáciu SEPA platobných nástrojov do praxe v Slovenskej republike.

Organizačná štruktúra pre projekt SEPA, vzájomné prepojenia v rámci SR, ako aj na nadnárodnej úrovni sú zobrazené v nasledovnom grafickom vyjadrení:

3. Právna úprava

Oblasť platobných služieb je v Slovenskej republike upravená najmä zákonom č. 492/2009 Z.z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nahradil zákon č.510/2002 o platobnom styku (ďalej len „zákon o platobných službách“). Týmto zákonom bola do slovenskej legislatívy transponovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady o platobných službách na vnútornom trhu (tzv. „Payment Services Directive - PSD“), smernica Európskeho parlamentu a Rady o konečnom zúčtovaní v platobných systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov a smernica Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva.

Ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi sú najmä

- a) zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov, ktorý okrem iného vymedzuje základné úlohy a ciele Národnej banky Slovenska ohľadom plynulého fungovania platobného styku a platobných systémov,
- b) zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách v znení neskorších predpisov
- c) zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov (obdobne ide aj o osobitné právne predpisy pre Exportno – importnú banku a Štátnu pokladnicu),
- d) zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, ktorý okrem iného upravuje rámcové ustanovenia pre vedenie bežného účtu a vkladového účtu.

Súčasťou slovenského právneho poriadku sú aj nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES):

- nariadenie č. 924/2009 o cezhraničných platbách v Spoločenstve, ktoré nahradilo nariadenie č. 2560/2001,
- nariadenie č. 1781/2006 o údajoch o príkazcovi, ktoré sprevádzajú prevody finančných prostriedkov a
- nariadenie č. 260/2012, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009.

Dňa 30. marca 2012 bolo v Úradnom vestníku Európskej únie zverejnené nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 260/2012 zo 14. marca 2012, ktorým sa ustanovujú

technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 924/2009 (ďalej len „nariadenie č. 260/2012“). Nariadenie č. 260/2012 je záväzné v celom rozsahu a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských krajinách. Nariadenie č. 260/2012 ustanovuje harmonizované podmienky poskytovania a vykonávania úhrad a inkás v rámci spoločnej platobnej schémy (SEPA platobná schéma).

Jednotlivé ustanovenie nariadenia č. 260/2012 sú účinné dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie, t.j. dňom 31. marca 2012, avšak niektoré ustanovenia tohto nariadenia vymedzujú aj iné záväzné termíny na uplatňovanie práv a povinností pre poskytovateľov platobných služieb alebo pre iné osoby. Ide napríklad o stanovenie záväzného termínu na vykonávanie úhrad a inkás v rámci SEPA platobnej schémy (1. február 2014) alebo o prechodné ustanovenia, ktorými sa zavádzajú prechodné obdobia na uplatňovanie niektorých povinností (v zásade ide napríklad o dvojročné prechodné obdobie do 1. februára 2016).

Pre Slovenskú republiku z nariadenia č. 260/2012 vyplývajú tieto rámcové úlohy:

(1) Dosiaditeľnosť v prípade poskytovateľov platobných služieb (článok 3) a dostupnosť platieb z hľadiska používateľov platobných služieb (článok 9)

- Vymedzuje sa schopnosť bánk zabezpečiť spracovanie SEPA platobných príkazov, ktoré sú zaslané na ich klientov z ktorejkoľvek krajiny EÚ (predmetná povinnosť bola rozšírená týmto nariadením na úhrady, v prípade inkás musia poskytovatelia platobných služieb uvedenú povinnosť spĺňať už od roku 2010).

- Tieto ustanovenia platia od 31. marca 2012.

(2) Interoperabilita (článok 4)

- Vymedzuje sa rámcovo technická interoperabilita medzi retailovými platobnými systémami za účelom spracovania SEPA úhrad a SEPA inkás.

- Tento článok nadobúda účinnosť 1. februára 2014.

(3) Technické požiadavky na úhrady a inkasá

- Vymedzujú sa technické požiadavky na vykonávanie úhrad a inkas (napríklad IBAN, norma ISO 20022 XML).
- Vymedzuje sa poskytovanie BIC kódu (do 1. februára 2014 v prípade vnútroštátnych platobných transakcií a do 1. februára 2016 v prípade cezhraničných platobných transakcií), na základe uvedeného poskytovateľa platobných služieb nemôžu po stanovených termínoch požadovať od používateľov platobných služieb swiftový kód BIC, ktorý sa v súčasnosti používa na smerovanie platieb do zahraničia.

Prechodné obdobia (čl. 16 ods. 5 a 6)

Vymedzuje sa prechodné obdobie do 1. februára 2016 – v súvislosti s používateľmi platobných služieb (právnické osoby), ktorí iniciujú alebo prijímajú jednotlivé úhrady alebo inkasá, ktoré sú na účely prenosu zoskupené, sa môže upustiť od technickej požiadavky používať formát správ podľa normy ISO 20022 XML, t.j. Slovenská republika môže stanoviť dvojročné prechodné obdobie na komunikáciu používateľ platobných služieb (právnické osoby) – poskytovateľ platobných služieb v XML formáte správ.

Vymedzuje sa prechodné obdobie do 1. februára 2016 – používanie BIC kódu v prípade vnútroštátnych platobných transakcií, t.j. možnosť predĺženia obdobia používania BIC kódu na národnej úrovni o dva roky.

(4) Stanovenie záväzného termínu na vykonávanie SEPA úhrad a SEPA inkas

- Najneskôr od 1. februára 2014 sa musia úhrady a inkasá uskutočňovať v súlade s technickými požiadavkami podľa tohto nariadenia (čl. 6 ods. 1 a 2).

Prechodné obdobie – čl. 16 ods. 1 upravuje prechodné obdobie do 1. februára 2016 ohľadom konverzie pre vnútroštátne platobné operácie (prechodné obdobie sa týka technickej požiadavky, t.j. používanie BBAN (číslo účtu v existujúcom formáte) ako identifikátora platobného účtu namiesto IBAN, ktorý je určený ako technická požiadavka.

Uvedené prechodné obdobie môžu využiť poskytovatelia platobných služieb pre používateľa platobných služieb, ktorým je spotrebiteľ.

Podrobnejšie informácie k jednotlivým rámcovým úlohám sú uvedené v častiach 3.1, 4.1, 4.2, 5 a 7 tohto materiálu.

Základným právnym predpisom európskeho práva v oblasti poskytovania platobných služieb je smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13.11.2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje sa smernica 97/5/ES (ďalej len „smernica o platobných službách“).

Hlavným zámerom smernice o platobných službách je vytvorenie jednotného platobného trhu v rámci Spoločenstva (vrátane krajín Európskeho hospodárskeho priestoru), a to zavedením harmonizovaného právneho rámca pre poskytovanie platobných služieb.

Smernica o platobných službách bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky prijatím nového všeobecne záväzného právneho predpisu s účinnosťou od 1. decembra 2009. Prijatím nového zákona o platobných službách bol ukončený proces transpozície, pričom donedávna platný zákon o platobnom styku bol zrušený. Súčasťou novoprijatého zákona o platobných službách sú aj novely právnych predpisov, a to predovšetkým zákona o Národnej banke Slovenska, zákona o bankách alebo zákona o štátnej pokladnici.

Zákon o platobných službách vymedzuje predovšetkým:

- a) práva a povinnosti poskytovateľov platobných služieb a používateľov platobných služieb pri poskytovaní platobných služieb v rámci EHP priestoru v menách zmluvných štátov EHP priestoru, a to v rozsahu smernice o platobných službách zohľadňujúc princíp plnej harmonizácie a pri poskytovaní ostatných platobných služieb v rozsahu minimálnych požiadaviek na poskytovanie takýchto služieb (nad rámec smernice o platobných službách),
- b) podmienky na vznik a prevádzkovanie platobných systémov v rozsahu smernice 98/26/ES,
- c) podmienky na vznik a podnikanie platobných inštitúcií v rozsahu smernice o platobných službách zohľadňujúc princíp plnej harmonizácie,
- d) podmienky na vznik a podnikanie inštitúcií elektronických peňazí v rozsahu smernice 2009/110/ES a
- e) sťažnosti, reklamácie a podmienky mimosúdneho riešenia sporov pri poskytovaní platobných služieb.

Z dôvodu zvýšenia hospodárskej súťaže pri poskytovaní platobných služieb zákon vymedzuje podmienky na vznik a podnikanie novej kategórie poskytovateľov platobných služieb – tzv. platobných inštitúcií, ktoré okrem iných poskytovateľov platobných služieb, predovšetkým bánk, môžu poskytovať platobné služby.

Do kategórie poskytovateľov platobných služieb patria aj inštitúcie elektronických peňazí, pričom zákon o platobných službách vymedzuje osobitné podmienky na vznik a podnikanie pre tieto inštitúcie ohľadom vydávania elektronických peňazí (podmienky sú odlišné od podmienok pre platobné inštitúcie, ktoré nemôžu vydávať elektronické peniaze). Na základe uvedeného činnosť súvisiaca s vydávaním elektronických peňazí nie je považovaná za platobnú službu.

Dôležitou súčasťou zákona o platobných službách sú aj tzv. národné voľby, t.j. také ustanovenia smernice o platobných službách, pri transpozícii ktorých mala Slovenská republika možnosť voľby začleniť alebo nezačleniť ich do právneho poriadku SR.

Prijatím zákona o platobných službách došlo k harmonizácii pravidiel pri vykonávaní platobných operácií (bez rozlišovania medzi tuzemskou a cezhraničnou platobnou operáciou v rámci EHP priestoru, ak návrh zákona neustanovuje inak) a pri používaní platobných prostriedkov.

Zoznam kľúčových aktuálne platných dokumentov pre implementáciu SEPA	
SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook, verzia 5.1 (platný od 19. novembra 2011)	EPC dokument (pravidlá pre SEPA úhrady)
SEPA Core Direct Debit Scheme Rulebook, verzia 5.1 (platný od 19. novembra 2011)	EPC dokument (pravidlá pre základné SEPA inkasá)
Credit Transfer and Direct Debit Implementation Guidelines, verzie príslušné k jednotlivým verziám Rulebook-ov	EPC dokumenty (implementačné príručky pre SEPA úhrady a inkasá)
SEPA Card Framework 2.1	EPC dokumenty (princípy a pravidlá pre implementáciu kartových schém)

SEPA Cards Standardization Volume – Book of Requirements, verzia 6.0	
SEPA Testing Framework, verzia 2.3	EPC dokument (princípy testovania schém)
PE-ACH/CSM Framework, verzia 1.2	EPC dokument (platobné infraštruktúry)
UNIFI (ISO 20022) XML standard	ISO štandard
Payment Services Directive, transponovaná do Zákona o platobných službách	Smernica EK o platobných službách na vnútornom trhu
Nariadenie EP a Rady č.260/2012, ktorým sa ustanovujú technické a obchodné požiadavky na úhrady a inkasá v eurách a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 924/2009	Nariadenie, ktorým sa stanovujú konečné termíny prechodu na SEPA
Nariadenie ES č. 924/2009 o cezhraničných platbách v Spoločenstve, ktorým sa zrušuje Nariadenie (ES) č. 2560/2001	
Opatrenie NBS č. 8/2009, ktorým sa ustanovuje štruktúra bankového spojenia, štruktúra medzinárodného bankového čísla účtu a podrobnosti o vydávaní prevodníka identifikačných kódov.	

„3.1 Prechodné obdobia podľa nariadenia č. 260/2012

Podľa článku 16 ods. 1 nariadenia č. 260/2012 sa Slovenská republika rozhodla do 1. februára 2016 umožniť poskytovateľom platobných služieb poskytovať služby konverzie pre vnútroštátne platobné transakcie používateľom platobných služieb, ktorými sú spotrebitelia, ktorí tak môžu používať číslo účtu v existujúcom formáte BBAN ako identifikátora platobného účtu namiesto identifikátora IBAN (ďalej len „služba konverzie BBAN – IBAN“). Za služby konverzie BBAN – IBAN v plnom rozsahu zodpovedá poskytovateľ platobných služieb, ktorý takúto službu poskytuje.

Podľa článku 16 ods. 5 nariadenia č. 260/2012 sa Slovenská republika rozhodla do 1. februára 2016 umožniť používateľom platobných služieb – právnickým osobám, ktorí iniciujú alebo prijímajú jednotlivé úhrady alebo inkasá, ktoré sú na účely prenosu zoskupené, upustiť od požiadavky používať XML formát správ podľa normy ISO 20022. V prípade, ak používateľ platobných služieb – právnická osoba požaduje v komunikácii s poskytovateľom platobných služieb XML formát správy, je takýto poskytovateľ platobných služieb povinný takejto požiadavke vyhovieť.

Podľa článku 16 ods. 6 nariadenia č. 260/2012 sa Slovenska republika rozhodla nevyužiť prechodné obdobie ohľadom používania kódu BIC. V tomto prípade sa uplatňuje v plnom rozsahu ustanovenie čl. 5 ods. 7 tohto nariadenia.“

Prechodné ustanovenia budú notifikované Ministerstvom financií SR Európskej komisii.

4. Platobné nástroje

V súčasnosti používané platobné nástroje v Slovenskej republike sa vyznačujú vysokou mierou automatizácie, efektívnosti a bezpečnosti. Uvedené redukuje nutnosť manuálnych zásahov do spracovania k nulovým hodnotám a poskytuje možnosť automatizovaného spracovania platieb v celom platobnom reťazci. Existujúce úhrady, inkasá, ako aj platobné karty sú prepojené s dôverou u používateľov platobných služieb.

Z uvedených dôvodov je cieľom bankovej komunity preniesť určité existujúce prvky (napr. variabilný, konštantný a špecifický symbol) aj do prostredia SEPA.

Prvým SEPA platobným nástrojom, ktorí môžu používatelia platobných služieb reálne používať sú SEPA úhrady, a to od 28.1.2008. Schéma SEPA inkasá bola spustená dňa 1.11.2009. Do schémy pre SEPA úhrady je zapojených takmer 4 600 bánk, z toho 9 bánk pôsobiacich v SR, do základnej schémy pre SEPA inkasá (tzv. „Core“) je zapojených takmer 4 000 bánk z toho 12 slovenských, a napokon do schémy pre SEPA inkasá uskutočňovanými medzi podnikmi (tzv. „B2B“) je zapojených takmer 3 500 bánk z toho 2 slovenské.

V rámci Slovenskej bankovej asociácie je vytvorený podporný orgán, tzv. National Adherence Support Organisation (NASO), ktorý prijíma a kontroluje po formálnej stránke žiadosti bankového sektora o prístup do schémy, následne ich odosiela do Európskej platobnej rady.

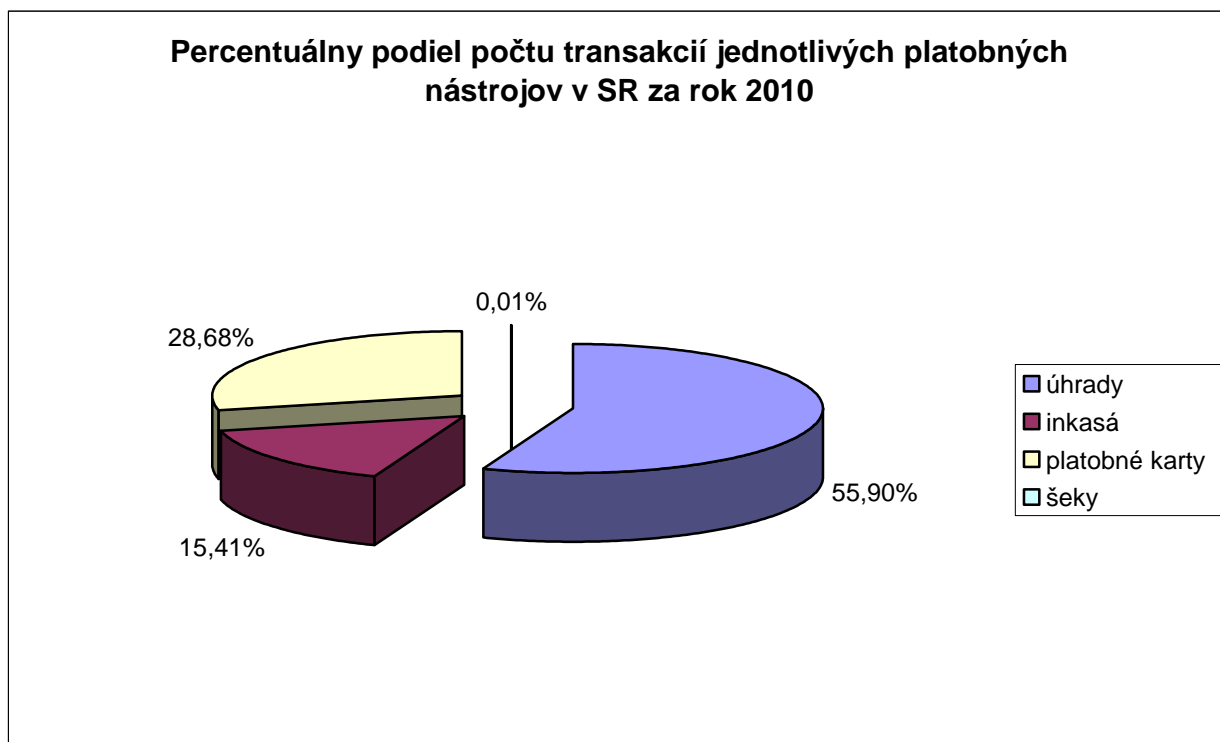
V nasledujúcej tabuľke sú zobrazené v súčasnosti používané platobné nástroje v SR a ich príslušný ekvivalent v SEPA:

Platobný nástroj v SR	SEPA platobný nástroj	Poznámka
Úhrada	SEPA úhrada (SEPA Credit Transfer)	
Trvalý príkaz na úhradu	SEPA úhrada (SEPA Credit Transfer)	
Inkaso	SEPA inkaso (SEPA Direct Debit)	
Debetné karty	SEPA Cards Framework	
Kreditné karty	SEPA Cards Framework	
Šeky	Mimo záber SEPA	Prakticky nepoužívané

Úhrady sú najčastejšie používaným platobným prostriedkom v SR, podiel šekov je takmer zanedbateľný. Štatistika počtu platieb za rok 2010 je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Typ transakcie	Počet (v mil.)	Podiel v %
Úhrada	252,36	55,90
papierová	20,99	4,65
elektronická	231,37	51,25
Inkaso	69,59	15,41
Platobná karta	129,49	28,68
debetná	117,17	25,95
kreditná	12,32	2,73
Šeky	0,05	0,01
Celkom	451,49	100
z toho cezhraničné	3,17	0,70

Zdroj: Blue Book, údaje za rok 2010

V rámci Slovenskej republiky je implementácia SEPA rozdelená do nasledovných fáz:

- 1. fáza – naplnenie požiadaviek stanovených SEPA rámcom pre platobné karty najneskôr do konca roku 2011,
- 2. fáza - implementácia SEPA úhrad pre úhrady realizované prostredníctvom retailového platobného systému EURO SIPS v 2.polroku 2012,
- 3. fáza – implementácia SEPA úhrad a SEPA inkás v súlade s nariadením č. 260/2012 v termíne do 1.2.2014 .

4.1 SEPA úhrady (SCT)

V rámci SR je v súčasnosti využívaná štruktúra bankového spojenia na účely tuzemských prevodov, ktorá identifikuje ako účet platiteľa, tak aj účet príjemcu. V prípade SEPA bude tuzemské bankové spojenie v komunikácii používateľ platobných služieb – poskytovateľ platobných služieb v prípade spotrebiteľov nahradené číslom účtu vo formáte IBAN od 1. februára 2016 v prípade tuzemskej úhrady (od 1. februára 2014 v prípade cezhraničnej úhrady). V prípade právnických osôb bude IBAN v komunikácii používateľ platobných služieb – poskytovateľ platobných služieb využívaný od 1. februára 2014 v súlade s nariadením č. 260/2012. V súčasnosti je kód IBAN používaný iba v prípade cezhraničných transakcií, no po implementácii SEPA úhrad v SR a následne po odstavení konvertora bude od 1. februára 2014 v medzibankovom prostredí jediným platným formátom bankového spojenia pre domáce platby práve IBAN.

V súlade s nariadením č. 260/2012 budú teda poskytovatelia platobných služieb vo vzájomnej komunikácii vykonávať úhrady v súlade s týmito požiadavkami:

- a) musia používať identifikátor čísla platobného účtu, ktorým je v zmysle tohto nariadenia IBAN a tento slúži na identifikáciu platobných účtov bez ohľadu na sídlo dotknutých poskytovateľov platobných služieb,
- b) pri zasielaní platobných transakcií musia používať formát správ podľa normy ISO 20022 XML.

IBAN v SR pozostáva z 24 znakov, z ktorých v zmysle opatrenia Národnej banky Slovenska z 1. decembra 2009 č. 8/2009, ktorým sa ustanovuje štruktúra bankového spojenia, štruktúra

medzinárodného bankového čísla účtu a podrobnosti o vydávaní prevodníka identifikačných kódov :

- a) prvé dva znaky sú alfabetické znaky, ktoré tvoria kód krajiny,
- b) tretí znak a štvrtý znak sú dve kontrolné číslice zistené podľa osobitného kontrolného systému,
- c) piaty znak až ôsmy znak je numerický identifikačný kód,
- d) deviaty znak až štrnásty znak je predčíslie účtu, ktoré obsahuje šesť číslic a
- e) pätnásty znak až dvadsiaty štvrtý znak je základné číslo účtu, ktoré obsahuje desať číslic.

Okrem práv a povinností poskytovateľov platobných služieb, ktoré vymedzuje právny poriadok Slovenskej republiky pri poskytovaní platobných služieb, najmä zákon o platobných službách, sa ďalej ustanovuje :

- poskytovateľ platobných služieb platiteľ'a musí zabezpečiť, aby platiteľ poskytol údaje uvedené v bode 2 písm. a) prílohy nariadenia č. 260/2012,
- poskytovateľ platobných služieb platiteľ'a musí poskytnúť poskytovateľovi platobných služieb príjemcu údaje uvedené v bode 2 písm. b) a c) prílohy nariadenia č. 260/2012 a
- poskytovateľ platobných služieb príjemcu musí poskytnúť alebo sprístupniť príjemcovi údaje uvedené v bode 2 písm. d) prílohy nariadenia č. 260/2012.

V zmysle nariadenia č. 260/2012 *po 1.2.2014* v prípade vnútroštátnych platobných transakcií a po *1.2.2016* v prípade cezhraničných platobných transakcií nebudú poskytovatelia platobných služieb žiadať, aby používatelia platobných služieb uvádzali kód BIC poskytovateľov platobných služieb platiteľ'a alebo príjemcu. Uvedené zároveň nezakazuje používanie kódu BIC pre komunikáciu medzi poskytovateľmi platobných služieb. V prípade potreby doplnenia BIC bude uvedený kód doplnený poskytovateľom platobných služieb.

Banková komunita v SR sa rozhodla aj v prípade SEPA úhrad používať v rámci SR existujúce symboly (konštantný, variabilný, špecifický).

4.2 SEPA inkasá (SDD)

Platba formou inkasa je v rámci SR obľúbeným platobným prostriedkom. Uvedené možno konštatovať aj na základe počtu zrealizovaných inkás v prepočte na jedného obyvateľa (v priemere z účtu jedného používateľa platobných služieb je zrealizovaných 5-6 inkás mesačne). Inkaso prináša so sebou viacero výhod, ako pre platiteľov inkasa, tak aj pre jeho príjemcov. Platitelia si predovšetkým nemusia neustále sledovať termíny splatnosti svojich

záväzkov a na druhej strane inkaso umožňuje pomerne bezproblémové uspokojenie pohľadávok príjemcov platieb. Z uvedeného dôvodu je inkaso veľmi rozšíreným spôsobom vyrovnávania záväzkov obyvateľstva, najmä voči veľkým spoločnostiam, akými sú napr. elektrárne, plynárne, telekomunikačné spoločnosti, či poisťovne. Od 1.2. 2014 bude v zmysle nariadenia 260/2012 v rámci SR inkaso realizované v súlade so SEPA pravidlami. SEPA inkaso so sebou prináša predovšetkým možnosť aj cezhraničného inkasovania, tj. poskytovatelia platobných služieb v SR umožnia používateľom platobných služieb možnosť inkasovania aj cezhranične (v prípade príjemcov platieb) resp. zrealizujú aj inkaso, ktoré bude zaslané z inej krajiny EÚ v rámci SEPA priestoru. Uvedené bude samozrejme podmienené splnením podmienok, ktoré budú stanovené v obchodných podmienkach poskytovateľov platobných služieb.

Prispôsobenie súčasne platnej domácej schémy inkás na schému SEPA inkás je okrem iného spojené aj so zmenou systému udeľovania mandátov na inkaso zo súčasného tzv. „Debtor Mandate Flow“ (povolenie, resp. mandát na inkaso udeľuje platiteľ svojej banke) na tzv. „Creditor Mandate Flow“ (mandát na inkaso udeľuje platiteľ priamo príjemcovi). Zároveň SEPA inkaso prináša so sebou významné zmeny procesného charakteru, čo si vyžiada úpravy softvérových aplikácií ako na strane poskytovateľov platobných služieb, tak aj na strane používateľov platobných služieb (najmä v prípade korporátnych klientov).

V súlade s platnou verziou SEPA Core Direct Debit Rulebook v 5.1 riešila slovenská banková komunita aj otázku stanovenia identifikátora príjemcu, tzv. „Creditor Identifier“ (CID) pre SR, ktorý tvorí povinnú súčasť SEPA inkasa, ako aj spôsob vedenia databázy pridelených identifikátorov. Jednotlivé banky sa súčasne zaoberajú aj otázkou riadenia rizika po prechode na SEPA inkasá. CID sa pridieľuje ako jedinečné číslo príjemcovi inkasa a slúži na jednoznačnú identifikáciu konkrétneho príjemcu bez ohľadu na číslo jeho účtu, keďže jeden príjemca môže mať viac ako iba jeden účet. Tento identifikátor neslúži priamo k overeniu inkasných platieb, ale iba k potvrdeniu existencie príjemcu platieb, resp. ako kontrola správnosti zadania príjemcu platieb. Podľa pravidiel pre SEPA inkasá sa CID skladá z ISO kódu príslušnej krajiny, kontrolných číslic, prípadnej špecifikácie obchodných aktivít príjemcu a až 28 číslic je vyčlenených pre národný identifikátor príjemcu. V existujúcej domácej schéme inkás v SR sa doposiaľ takýto identifikátor nepoužíval.

Schváleným spôsobom stanovenia časti národného identifikátora v rámci SR je pridieľovanie 11 miestneho čísla začínajúceho číslicou 7 (na ľavej strane), pričom toto sa bude pridieľovať

ako poradové číslo, t.j. počnúc číslom 70000000001 vzostupne pripočítavaním k poslednému pridelenému číslu hodnotu 1 (t.j. ďalší pridelený CID bude obsahovať časť 70000000002, ďalší 70000000003 atď.). Funkciu správcu centrálnej databázy, resp. evidencie CID, bude po vzájomnej dohode v prvej fáze pridelenia vykonávať Slovenská banková asociácia. Prvou fázou sa rozumie obdobie, kedy bude počet žiadateľov o pridelenie identifikátora zanedbateľný. V priebehu nasledujúcich mesiacov roku 2012 budú zanalyzované možnosti zmeny existujúcej správy vedenia databáza CID-ov, ako aj vedenia tzv. black listu príjemcov platieb (príjemcovia, ktorým bude pridelený CID, avšak príde z ich strany k jeho zneužitiu).

V súlade s nariadením č. 924/2009 o cezhraničných platbách v Spoločenstve zabezpečil slovenský bankový sektor k 1.11.2010 podmienku tzv. dosiahnuteľnosti pre SEPA inkasá, t.j. od uvedeného dátumu sú všetky slovenské banky poskytujúce službu inkasa schopné spracovávať prichádzajúce cezhraničné príkazy na SEPA inkaso. Pre vstup do schémy SEPA inkás uvedené banky podpísali zmluvu o pristúpení do schémy, tzv. „Adherence Agreement“.

Medzi základné legislatívne požiadavky pre SEPA inkasá podľa nariadenia č. 260/2012 patria:

(1) Dosiahnuteľnosť pre SEPA inkasá (podľa vyššie uvedeného odseku táto povinnosť bola splnená k 1.11.2010). (2) Od 1. februára 2014 sa musia inkasá uskutočňovať v súlade s požiadavkami vymedzenými týmto nariadením.

Ide o

- IBAN ako jedinečný identifikátor čísla platobného účtu (do 1. februára 2016 v prípade používateľa platobných služieb, ktorý je spotrebiteľom a zároveň poskytovateľ platobných služieb technicky zabezpečí konverziu na číslo účtu vo formáte IBAN, a to za predpokladu, že ide o národné inkasá) a - normu ISO 20022 XML ako spoločný štandard pre formát správ.

Keďže IBAN ako jedinečný identifikátor čísla platobného účtu bude používaný právnickými osobami od 1. februára 2014, táto zmena si vyžiada aktualizáciu prípadnej databázy v interných systémoch právnických osôb (t.j. konverzia čísla platobného účtu v existujúcom formáte BBAN na formát IBAN). Ide o prípadné databázy, ktoré sú vedené za účelom inkasovania platieb (uvedenú zmenu môže vykonať aj samotný poskytovateľ platobných služieb príjemcu pred prvým vykonaním inkasa v rámci spoločnej platobnej schémy pre SEPA inkasá).

Okrem práv a povinností poskytovateľov platobných služieb, ktoré vymedzuje právny poriadok Slovenskej republiky pri poskytovaní platobných služieb, najmä zákon o platobných službách, sa ďalej ustanovuje

- poskytovateľ platobných služieb príjemcu zabezpečí, aby príjemca poskytol údaje v rozsahu uvedenom v prílohe nariadenia č. 260/2012 (bod 3 písm. a) prílohy),
- poskytovateľ platobných služieb príjemcu musí zabezpečiť, aby platiteľ udelil súhlas na SEPA inkaso príjemcovi, ako aj poskytovateľovi platobných služieb platiteľa (priamo alebo nepriamo prostredníctvom príjemcu),
- poskytovateľ platobných služieb príjemcu musí poskytnúť poskytovateľovi platobných služieb platiteľa údaje v rozsahu uvedenom v prílohe nariadenia č. 260/2012 (bod 3 písm. b) prílohy),
- poskytovateľ platobných služieb platiteľa musí poskytnúť alebo sprístupniť platiteľovi údaje v rozsahu uvedenom v prílohe nariadenia č. 260/2012 (bod 3 písm. c) prílohy) a
- poskytovateľ platobných služieb príjemcu postúpi informácie od príjemcu súvisiace s mandátom na inkaso poskytovateľovi platobných služieb platiteľa, a to pri každom inkase.

Okrem práv a povinností používateľov platobných služieb, ktoré vymedzuje právny poriadok Slovenskej republiky pri poskytovaní platobných služieb, najmä zákon o platobných službách, sa ďalej ustanovuje

- právo platiteľa, ktorý je spotrebiteľom, na dohodu s poskytovateľom platobných služieb ohľadom

(i) obmedzenia inkasa na určitú sumu a/alebo periodicitu,

(ii) kontroly údajov súvisiacich s mandátom na inkaso (suma inkasa, príp. aj periodičita), ak ide o tzv. „No Refund Scheme“ a

(iii) zablokovania (a) akýchkoľvek inkás alebo (b) inkás od bližšie určených príjemcov alebo povoliť inkaso iniciované jedným príjemcom alebo viacerými bližšie určenými príjemcami,

- pred prvým inkasom platiteľ oznámi IBAN a BIC (BIC kód len vtedy, ak je potrebný, inak len do 1. februára 2016 v prípade cezhraničných SEPA inkás) a

- príjemca zašle svojmu poskytovateľovi platobných služieb informácie súvisiace s mandátom na inkaso (pri prvom inkase alebo jednorazovom inkase a pri každom následnom inkase).

V prípade, že rámcová zmluva podľa zákona o platobných službách nezahŕňa právo na vrátenie finančných prostriedkov (tzv. refund), potom poskytovateľ platobných služieb platiteľa overuje každé inkaso s cieľom zistiť, či sa suma zadaného inkasa rovná sume a periodicite dohodnutej v mandáte na inkaso a to pred samotným vykonaním inkasa (t.j. pred

odpísaním sumy inkasa z platobného účtu platiteľa) a na základe informácií súvisiacich s mandátom na inkaso.

(3) Výmenné poplatky za inkaso sa môžu uplatňovať do 1. novembra 2012 v prípade cezhraničných inkás a do 1. februára 2017 v prípade tuzemských inkás a iba pri transakciách typu „R“ za podmienok podľa čl. 8 nariadenia č. 260/2012.

(4) Mandáty na inkaso, ktoré boli udelené pred 1. februárom 2014, ostávajú po tomto dátume naďalej platné a považujú sa za mandáty na inkaso v súlade s požiadavkami podľa nariadenia č. 260/2012, a to vrátane dohodnutých oprávnení (napríklad práva na vrátenie finančných prostriedkov – tzv. refund). V tejto súvislosti bude nevyhnutné zrealizovať potrebnú transformáciu súčasných mandátov fungujúcich na kontrole čísla účtu, variabilného symbolu, špecifického symbolu na SDD mandáty (CID, referencia mandátu) v spolupráci poskytovateľov platobných služieb a príjemcov inkás.

Na základe vyššie uvedeného môžu poskytovatelia platobných služieb vo svojich obchodných podmienkach stanoviť mieru ochrany účtov svojich klientov voči inkasovaniu v rámci spoločnej platobnej schémy, ako napríklad (a) možnosť nastavenia všeobecného zamietnutia došlého inkasa (teda z platobného účtu nebude povolené žiadne inkaso), (b) povolené inkasovanie iba voči konkrétnemu príjemcovi na základe vopred poskytnutej informácie poskytovateľovi platobných služieb platiteľa o zriadení inkasa alebo (c) možnosť inkasovania z platobného účtu voči všetkým prípadným inkasám (tzv. platobný účet bez dodatočnej ochrany).

4.3 SEPA rámec pre platobné karty (SCF)

Podľa štatistík Slovenskej bankovej asociácie na Slovensku pôsobí 14 bánk – vydavateľov platobných kariet. Počet vydaných platobných kariet sa v roku 2011 zvýšil v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 7,6 percenta zo 4,97 milióna platobných kariet na 5,34 milióna bankových platobných kariet. Ku koncu roku 2011 mohli klienti bánk na území Slovenskej republiky využívať sieť 2 404 bankomatov a 37 978 platobných terminálov.

Cieľom SEPA Cards Framework, verzie 2.1 (SCF, dokument platný od 18.12.2009) je, aby platobné karty vydané bankami podľa štandardov SEPA, boli použiteľné a prijímané za rovnakých podmienok vo všetkých krajinách v rámci SEPA. V súvislosti s 1. fázou tohto implementačného plánu boli naplnené požiadavky stanovené SEPA rámcom pre platobné

karty do konca roka 2011. Túto požiadavku bolo možné dosiahnuť vydávaním a akceptovaním platobných kariet pod značkou SCF kompatibilnej kartovej schémy. Na slovenskom trhu pôsobia v súčasnosti takéto vyhovujúce schémy, napríklad pod značkou spoločnosti VISA a MasterCard.

Hlavnou požiadavkou SCF v tejto súvislosti je zabezpečenie technologicky bezpečných platieb v rámci SEPA, napríklad vybavením platobných kariet a POS terminálov štandardizovanou EMV čipovou technológiou a zabezpečením priebehu transakcií s využitím tejto technológie do konca roka 2011. Podľa EMV Implementation Questionnaire k 30.12.2011 bolo v SR skonvertovaných na túto technológiu 100% bankomatov, 99,65% POS terminálov, 95,51% debetných platobných kariet, 96,76 kreditných platobných kariet. Ďalším dôležitým odporúčaním SCF je umožnenie a uprednostňovanie prijímania SEPA kompatibilných platobných kariet v súlade s EMV štandardom a SCF, t.j. s prečítaním čipu a s vyžiadáním zadania PIN kódu na všetkých POS termináloch. Cieľom bolo dosiahnuť do konca r. 2011 SCF kompatibilnú sieť POS terminálov u obchodníkov, t.j. zabezpečiť čo najširšiu akceptovateľnosť SCF kompatibilných platobných kariet v rámci krajín SEPA. Platobné terminály však stále prijímajú aj produkty bez EMV čipovej technológie vzhľadom na potrebu zabezpečiť akceptáciu platobných kariet z krajín mimo SEPA.

Súčasný SCF stanovuje migračné obdobie, behom ktorého všetky inštitúcie vydávajúce tzv. „general purpose cards“, t.j. platobné karty vydané k bežnému účtu klienta, v rámci Eurozóny mali svoje portfóliá migrovať na SEPA produkty. Slovenské vydavateľské banky už od roku 2008 ponúkajú SEPA kompatibilné karty, od roku 2009 sú EMV čipovou technológiou vybavené všetky novovydané SEPA kompatibilné karty, a od roku 2012 budú SEPA kompatibilné aj všetky tzv. „general purpose cards“ karty v obehú vydávané a distribuované SEPA bankou.

Nepredpokladajú však masívnejšie vydávanie kariet s použiteľnosťou obmedzenou len na SEPA priestor. Budúcnosť vidia vo vydávaní celosvetovo použiteľných kartových produktov. Slovenskí prijímatelia platobných kariet (v súčasnosti 11 bánk) zabezpečujú akceptáciu platobných kariet podľa im pridelených licencií na túto činnosť. Je obchodným rozhodnutím banky, akceptáciu ktorých kartových produktov bude ponúkať a je voľbou obchodníkov, ktoré karty budú vo svojich prevádzkach prijímať.

Technické štandardy stanovuje dokument SEPA Cards Standardisation Volume – Book of Requirements, verzia 6.0.

4.4 Národný plán pre SEPA Cash v Slovenskej republike

4.4.1 Princípy Rámca SEPA

4.4.1.1 Cezhraničný prístup k službám v oblasti hotovosti („remote access“)

Národná banka Slovenska v priebehu roka 2011 neevidovala žiadnu požiadavku nerezidentských bánk o využívanie jej služieb v oblasti hotovosti. V prípade požiadavky nerezidentskej banky o využívanie hotovostných služieb je NBS pripravená v plnej miere poskytnúť tieto služby za rovnakých podmienok ako rezidentským bankám.

4.4.1.2 Dostatočné pokrytie službami v oblasti hotovosti, vzájomná zameniteľnosť služieb v oblasti výberov/vkladov eurovej hotovosti

NBS poskytuje svoje služby v oblasti hotovosti prostredníctvom oddelenia centrálna pokladnica v budove ústredia NBS v Bratislave a piatich expozitúr (v Nových Zámkoch, Banskej Bystrici, Žiline, Poprade a v Košiciach).

4.4.1.3 Výmena informácií a spätná väzba medzi bankami a centrálnou bankou

Komerčná banka nahlasuje odvod alebo výber eurovej hotovosti NBS vždy deň vopred prostredníctvom informačného systému NBS konkrétnej expozitúre alebo oddeleniu centrálnej pokladnice. Nahlasovanie deň vopred (v prípade odvodu je to aj v deň odvodu do 8.00 hod). umožňuje úschovným miestam NBS pripraviť sa v predstihu na príjem resp. výdaj eurobankoviek a euromincí.

Eurosystém v súčasnosti pripravuje aplikáciu, ktorá umožní cezhraničnú komunikáciu centrálnych bánk, v rámci ktorej by mala byť možná ako komunikácia centrálnej banky s nerezidentskou bankou prostredníctvom lokálnej aplikácie.

4.4.1.4 Stabilita poskytovaných služieb a ich podmienok

Minimálna úroveň služieb v oblasti hotovosti poskytovaných NBS bankám je uvedená v *Common Eurosystem fee policy for cash transactions of professional clients at NCB counters*

z 1. marca 2002. Materiál špecifikuje okruh služieb, ktoré musí každá centrálna banka Eurosystemu poskytovať na svojom území bezplatne a spoplatnené služby nad rámec bezplatného okruhu služieb.

Štandard služieb a ich podmienky sú taktiež špecifikované v *Zmluve o príjme a výdaji peňazí*, ktorú NBS podpísala s každou bankou vykonávajúcou pokladničné činnosti na území SR.

4.4.1.5 Zrušenie požiadavky na uloženie eurobankoviek podľa smeru a strán tlače

Od 1. januára 2011 bolo v eurozóne pri vkladoch a výberoch eurobankoviek upustené od požiadavky na uloženie eurobankoviek podľa smeru a strán tlače.

Pre NBS to znamená, že banka môže bezodplatne odvádzať do NBS eurobankovky neuložené podľa smeru a strán tlače a zároveň NBS nie je povinná vydávať bankám eurobankovky takto uložené. V prípade, ak banka požiadava o eurobankovky uložené podľa smeru a strán tlače, môže byť takáto služba zo strany NBS spoplatnená.

4.4.2 Harmonizácia prevádzkových podmienok

4.4.2.1 Pravidlá debetného a kreditného účtovania

Vstupom Národnej banky Slovenska do Európskeho systému centrálnych bánk od 1. januára 2009 sa zmenil systém čistého zúčtovania platieb na systém hrubého zúčtovania v reálnom čase - TARGET2. Pri vklade eurovej hotovosti zo strany bánk sú prostriedky na ich účet v systéme účtov TARGET2 pripísané v ten istý deň ako prebehol vklad. Obdobným spôsobom sa v deň výberu eurovej hotovosti finančné prostriedky odúčtujú. Postup debetného a kreditného zúčtovania je súčasťou *Zmluvy o príjme a výdaji peňazí*.

4.4.2.2 Pokladničné hodiny

Pokladničné hodiny NBS plne vyhovujú požiadavkám Eurosystemu, Pokladničné hodiny NBS spĺňajú minimálny limit šiestich hodín na všetkých svojich pracoviskách. V prípade neočakávaných príjmov alebo výdajov eurovej hotovosti zo strany bánk presahujúcich bežný rámec pokladničných hodín je NBS pripravená tieto predĺžiť berúc do úvahy limit potrebný na zaúčtovanie peňažných prostriedkov v rámci systému TARGET2. Zo strany bánk ani sprostredkovateľských spoločností nebola vznesená požiadavka na dodatočnú úpravu dĺžky pokladničných hodín, a preto sa ich ďalšia úprava nepredpokladá.

4.4.2.3 Opatrenia v oblasti kontroly pravosti eurobankoviek a euromincí

Opatrenia na kontrolu pravosti eurobankoviek a euromincí sú definované na úrovni eurozóny *Nariadením Rady (ES) č. 1338/2001 o opatreniach na ochranu eura proti falšovaniu v znení nariadenia Rady(ES) č.44/2009*. Každý subjekt pracujúci s eurovou hotovosťou je povinný kontrolovať pravosť eurobankoviek a euromincí a v prípade, že ide o podozrivú eurobankovku alebo euromincu, je povinný takúto bankovku alebo mincu bezodkladne odovzdať NBS na ďalšiu analýzu. Rámec na opätovné vracanie eurobankoviek do obehu bol v roku 2010 nahradený Rozhodnutím ECB 2010/14 o kontrole pravosti a upotrebitelnosti eurobankoviek a o ich opätovnom vracaní do obehu. V oblasti euromincí vydala Európska komisia nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1210/2010 z 15. decembra 2010 o overovaní pravosti euromincí a manipulácii s euromincami nevhodnými do obehu.

4.4.2.4 Kontrola kvality eurovej hotovosti

Jednou z hlavných úloh centrálnych bánk eurozóny, ktorá vyplýva priamo zo Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk, je zabezpečenie kvality eurobankoviek v obehu a s tým súvisiacej dôvery obyvateľstva v menu euro. Eminentný záujem o udržanie čistoty obehu zo strany Európskej centrálnej banky je vyjadrený hneď v niekoľkých rovinách:

- každá krajina eurozóny musí na svojom území zabezpečiť dostatočnú kontrolu kvality eurobankoviek. Pre overenie kvality eurobankoviek v obehu požaduje ECB pravidelne predložiť určitý počet eurobankoviek z obehu a následne ich podrobiť analýze podľa štandardov kvality eurobankoviek odsúhlasených ECB.
- kvalita eurobankoviek v obehu sa prejaví aj vo vnímaní obyvateľstva ako hlavného používateľa eurovej hotovosti. ECB uskutočňuje každé dva roky prieskum o kvalite eurobankoviek v obehu a spokojnosti ľudí s touto kvalitou.

4.4.3 Zvýšenie efektívnosti v oblasti spracovania hotovosti

4.4.3.1 Skrátenie cyklu pri spracovaní hotovosti (transport, triedenie eurobankoviek)

NBS v prvom polroku 2011 vyhodnotila efektívnosť využívania expozitúr NBS a rozhodla o ukončení činnosti štyroch expozitúr (v Bratislave, Trenčíne, Lučenci a Humennom) k 31.12.2011.

4.4.3.2 Udržiavanie kvality eurobankoviek a euromincí v obehu

Dôležitou súčasťou udržiavania kvality eurobankoviek a euromincí v obehu je ich spracovávanie a triedenie nie len podľa pravosti ale aj podľa kvality a to tak centrálnou bankou – NBS ale aj bankami a profesionálnymi spracovateľmi peňazí. V tejto oblasti eurozóna pristúpila k priamo uplatniteľnej právnej úprave v podobe rozhodnutia ECB (ECB/2010/14) o kontrole pravosti a upotrebitelnosti eurobankoviek a ich opätovnom vrátení do obehu a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1210/2010 o overovaní pravosti euromincí a manipulácii s euromincami nevhodnými do obehu.

4.4.3.3 Boj proti falzifikátom – eurobankovky a euromince

Hlavnými požiadavkami Rámca SECA v oblasti boja proti falzifikátom sú:

- bezpečné používanie hotovosti obyvateľstvom,
- výmena informácií medzi centrálnou bankou a bankami a
- dodržiavanie pravidiel v oblasti kontroly pravosti eurobankoviek a euromincí.

Výmena informácií medzi NBS a Eurosystemom je zabezpečená prostredníctvom monitorovacieho systému o falzifikátoch (Counterfeit Monitoring System, CMS). CMS je databáza všetkých falzifikátov v eurozóne s ich presnou špecifikáciou a zaradením do príslušnej skupiny falzifikátov. Po zistení nových falzifikátov eurobankoviek a euromincí sa systém pravidelne aktualizuje. Systém je ďalej sprístupnený Europolu a vybraným príslušníkom PZ SR.

Výmena informácií medzi Eurosystemom a bankami je zabezpečená pomocou internetovej aplikácie Euro Check Website. Ide o stránku, pomocou ktorej sa banka, po zadaní nominálnej hodnoty eurobankovky, sériového čísla a čísla tlačovej dosky okamžite dozvie, či ide o podozrivú bankovku. Pre Slovensko bol garantovaný prístup maximálne 50 používateľom.

Banky sú vybavené technikou na včasnú identifikáciu falšovaných eurobankoviek a euromincí. NBS pravidelne usporiada školenia certifikovaných lektorov (multiplikátorov) bánk, kde sú účastníci informovaní o nových typoch falzifikátov a ochranných prvkoch eurobankoviek.

4.4.3.4 Požiadavky v oblasti reportingu

NBS si svoje povinnosti k Európskej centrálnej banke v oblasti reportingu plní prostredníctvom informačného systému o hotovosti – Currency Information System II.

Povinnosť bánk reportovať vybrané údaje do NBS a následne do ECB je zakotvená aj v *Zmluve o príjme a výdaji peňazí*.

4.4.3.5 Náklady spojené s peňažným obehom

NBS nemá k dispozícii analýzu, ktorá by kvantifikovala celkové náklady spojené s peňažným obehom.

5. Platobné infraštruktúry

Platobný systém EURO SIPS je jediný medzibankový retailový platobný systém Slovenskej republiky pre spracovanie platieb malých hodnôt, pri ktorých nie je potreba okamžitej finality. Finálne a neodvolateľné zúčtovanie výsledkov spracovania systému EURO SIPS sa vykonáva prostredníctvom systému TARGET2. EURO SIPS je tzv. pridruženým systémom k systému TARGET2.

Banková rada NBS na svojom 35. rokovaní dňa 13.10.2009 schválila dokument „Stratégia implementácie SEPA platobných nástrojov v Národnej banke Slovenska“, ktorý okrem iného obsahuje aj stratégiu implementácie SEPA platobných nástrojov, t.j. SEPA úhrad a SEPA inkás, v platobnom systéme EURO SIPS. Z predmetného dokumentu vyplýva rozhodnutie, na základe ktorého bude platobný systém EURO SIPS upravený na tzv. „SEPA Scheme Compliant“ platobný systém pre spracovanie tuzemských SEPA platieb (platieb v rámci SR).

V súčasnosti prebieha realizácia projektu „Implementácia tuzemských SEPA úhrad v systéme EURO SIPS“. Cieľom tohto projektu je úprava funkčnosti existujúceho systému medzibankového platobného styku EURO SIPS na platobný systém pre spracovanie bezhotovostných transakcií v SEPA štandardoch. V rámci projektu budú príkazy na úhradu (a príkazy na inkaso) vo všetkých klíringových vetách (národný formát správ) nahradené formátom XML (podľa medzinárodnej technickej normy ISO 20022 XML). Implementácia tuzemských SEPA úhrad v rámci medzibankového platobného systému EURO SIPS bude predstavovať predovšetkým zmenu formátu odosielaných a prijímaných správ a zmenu formátu čísla účtu z BBAN na IBAN.

V rámci projektu bol vytvorený tzv. *SEPA SIPS konvertor*, ktorý zabezpečuje konverziu údajov z formátu klíringovej vety do formátu XML a späť. SEPA SIPS konvertor je poskytnutý účastníkom medzibankového platobného systému bezplatne na prechodné obdobie do času, pokiaľ si jednotliví účastníci neprispôbia interné systémy na používanie tuzemských SEPA úhrad, avšak najneskôr do **konečného termínu** stanoveného predmetným nariadením č. 260/2012, a to **do 1.2.2014**.

Časové trvanie projektu bolo naplánované od júla 2011 do apríla 2013 s cieľom nasadenia aktualizácie systému s implementovanou funkčnosťou tuzemských SEPA úhrad do pilotnej

prevádzky od *1. decembra 2012*, kvôli zabezpečeniu stabilizácie prevádzky systému ešte pred zavedením tuzemských SEPA úhrad. Trvanie pilotnej prevádzky sa predpokladá v rozsahu cca 3 mesiacov, pričom prvá etapa pilotnej prevádzky bude prebiehať v nezmenenom režime, kedy účastníci medzibankového platobného systému budú posielat' údaje vo formáte klíringovej vety a v druhej etape od *1.2.2013* by bolo účastníkom medzibankového platobného systému umožnené posielat' údaje aj vo formáte XML.

Po úprave interného systému prestane účastník medzibankového platobného systému používať SEPA SIPS konvertor a platobného príkazy bude zasielať už len vo formáte XML, teda najneskôr od 1.2.2014.

EURO SIPS zároveň zabezpečí k 1.2. 2014 pre svojich účastníkov spracovanie tuzemských SEPA inkás, ako aj cezhraničné spracovanie úhrad a inkás v eurách v rámci krajín EÚ v súlade s požiadavkami stanovenými nariadením 260/2012. Funkčné a technické požiadavky budú priebežne konzultované so zástupcami bankového sektora.

6. Komunikačná stratégia

Komunikácia je dôležitou súčasťou úspešnej implementácie SEPA platobných nástrojov do praxe. Z uvedeného dôvodu bude do konca septembra 2012 rozpracovaná v spolupráci Národnej banky Slovenska, Ministerstva financií a Slovenskej bankovej asociácie detailná stratégia komunikačnej kampane prechodu na SEPA Credit Transfer a SEPA Direct Debit. Uvedená komunikačná stratégia bude rozpracovaná v samostatnom dokumente, ktorý sa následne stane súčasťou aj implementačného plánu.

7. Sumarizácia úloh

P.č.	Úloha	Zodpovedný	Predpokladaný termín ukončenia	Status úlohy
1	<i>Analýza možností implementovania v súčasnosti používaných symbolov v SR do SEPA</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	Jún 2009	Ukončená
2	<i>Analýza rozdielov medzi domácimi úhradami a SEPA úhradami (SCT)</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	September 2009	Ukončená
3	<i>Transpozícia Smernice o platobných službách (PSD) do národnej legislatívy</i>	Ministerstvo financií SR Národná banka Slovenska	December 2009	Ukončená
4	<i>Stratégia úpravy platobného systému EURO SIPS na spracovanie SEPA úhrad</i>	Národná banka Slovenska	December 2009	Ukončená
5	<i>Špecifikácia konverzie domáceho formátu čísla bankového účtu BBAN na IBAN</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	December 2009	Ukončená
6	<i>Analýza možností implementovania doplnkových služieb (AOS) do SCT</i>	Bankový sektor, Národná banka Slovenska	Február 2010	Ukončená
7	<i>Analýza možností pre určenie jedinečného identifikátora príjemcu inkasa v SR (Creditor Identifier)</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	Jún 2010	Ukončená
8	<i>Konzultácie NBS a bankového sektora k technickej špecifikácii EURO-SEPA-SIPS pre SCT</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	September 2010	Ukončená
9	<i>Konzultácie NBS a bankového sektora k technickej špecifikácii EURO-SEPA-SIPS pre SDD a interoperabilitu</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	Bude doplnený priebežne	Prebieha
10	<i>Dosiahnuteľnosť slovenských bánk pre SDD</i>	Bankový sektor	1.11.2010	Ukončená
11	<i>Stanovenie jedinečného CID na základe analýzy, a spôsobu správy – zmeny v súvislosti s dohodou ohľadom CID</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	December 2010	1.fáza Ukončená
12	<i>Právna otázka platnosti v súčasnosti daného súhlasu na inkaso po prechode na SEPA (SEPA mandát)</i>	Ministerstvo financií SR Národná banka Slovenska	Jún 2011	Ukončená
13	<i>Príprava obsahovo jednotného tlačiva pre SCT</i>	Slovenská banková asociácia	Jún 2011	Ukončená
14	<i>Analýza základnej schémy pre SDD a porovnanie s existujúcou schémou pre inkaso v SR</i>	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska	December 2011	Ukončená
15	<i>Implementácia EMV čipovej technológie (ATM, POS, debetné a kreditné platobné karty)</i>	Slovenská banková asociácia, poskytovatelia platobných služieb	December 2011	Ukončená
16	<i>Analýza implementácie XML v prostredí používateľ platobných služieb – poskytovateľ platobných služieb a poskytovateľ platobných služieb –</i>	Slovenská banková asociácia Národná banka Slovenska	Jún 2012	

P.č.	Úloha	Zodpovedný	Predpokladaný termín ukončenia	Status úlohy
	<i> použivateľ platobných služieb</i>			
17	Rozhodnutie o prechodnom období ohľadom konverzie BBAN používateľa platobných služieb na IBAN v prípade spotrebiteľov	Ministerstvo financií Slovenskej republiky v spolupráci s Národnou bankou Slovenska	Schválením tohto materiálu	Dátum, kedy MF SR odsúhlasí tento materiál
18	Rozhodnutie o prechodnom období ohľadom komunikácie v XML formáte správ na úrovni používateľ platobných služieb a poskytovateľ platobných služieb	Ministerstvo financií Slovenskej republiky v spolupráci s Národnou bankou Slovenska	Schválením tohto materiálu	Dátum, kedy MF SR odsúhlasí tento materiál
19	Rozhodnutie o prechodnom období ohľadom používania BIC pre vnútroštátne platobné transakcie	Ministerstvo financií Slovenskej republiky v spolupráci s Národnou bankou Slovenska	Schválením tohto materiálu	Dátum, kedy MF SR odsúhlasí tento materiál
20	Príprava k testovaniu SEPA SIPS vrátane konvertorov	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska, Poskytovatelia platobných služieb, Štátne a verejné inštitúcie, Podniky	1.september2012	
21	Rozpracovanie komunikačnej stratégie pre prechod na SCT/SDD	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska, Ministerstvo financií Slovenskej republiky	September 2012	
22	Ukončenie testovania v SEPA SIPS vrátane konvertorov	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska, Poskytovatelia platobných služieb, Štátne a verejné inštitúcie, Podniky	30. november 2012	
23	Zanalyzovanie možnosti zmeny existujúcej správy databázy CID-ov vrátane vedenia tzv. black listu	Slovenská banková asociácia Národná banka Slovenska	December 2012	
24	Riešenie preklopenia existujúcich súhlasov s inkasom na SEPA mandáty – doplnenie CID, referencia mandátu	Slovenská banková asociácia Národná banka Slovenska	December 2012	
25	Pilotná/ostrá prevádzka SEPA SIPS (etapa posielania údajov vo formáte KV)	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska, Poskytovatelia platobných služieb, Štátne a verejné inštitúcie, Podniky	1. február 2013	
26	Pilotná/ostrá prevádzka SEPA SIPS (etapa posielania údajov vo formáte KV a XML) a štart bežnej/rutinnej prevádzky.	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska, Poskytovatelia platobných služieb, Štátne a verejné inštitúcie, Podniky	1. február 2013	
27	Aktualizácia existujúcich databáz alebo vytvorenie nových databáz súvisiacich so smerovaním platieb (napríklad BBAN na	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska, Poskytovatelia platobných služieb, Štátne	31. január 2014	

P.č.	Úloha	Zodpovedný	Predpokladaný termín ukončenia	Status úlohy
	IBAN, BIC)	a verejné inštitúcie, Podniky		
28	Zavádzanie technických požiadaviek – úprava systémov, testovanie a prechod na SCT/SDD (ide o rámcovú úlohu – jej priebeh bude priebežne monitorovaný)	Slovenská banková asociácia, Národná banka Slovenska, Poskytovatelia platobných služieb, Štátne a verejné inštitúcie, Podniky, Spotrebiteľia	31. január 2014	
29	Ukončenie prípravy na interoperabilitu platobného systému SEPA SIPS	Národná banka Slovenska,	31. január 2014	
30	Ukončenie prípravy na používanie IBAN v prípade právnických osôb	Právnické osoby	31. január 2014	
31	Ukončenie používania konvertora SEPA SIPS	Národná banka Slovenska	31. január 2014	
32	Ukončenie prechodného obdobia konverzie BBAN používateľa platobných služieb na IBAN v prípade spotrebiteľov	Spotrebiteľia	31. január 2016	
33	Ukončenie prechodného obdobia komunikácie v XML formáte správ na úrovni používateľ platobných služieb a poskytovateľ platobných služieb	Poskytovatelia platobných služieb, Používatelia platobných služieb	31. január 2016	

Príloha 1

Zoznam krajín participujúcich na projekte SEPA:

17 krajín eurozóny:

Belgicko, Cyprus, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko.

Ostatných 10 členských krajín EÚ:

Bulharsko, Česká Republika, Dánsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Švédsko a Veľká Británia.

3 krajiny Európskeho hospodárskeho priestoru:

Island, Lichtenštajnsko a Nórsko.

14 ostatných participujúcich krajín, autonómnych oblastí, území a kolónií:

Švajčiarsko, Monako, Gibraltár, Mayotte, Saint Pierre a Miquelon, Francúzska Guyana, Guadeloupe, Martinik, Réunion. Azory, Madeira, Ceuta a Melilla, Kanárske ostrovy a Alandské ostrovy.